

## 1. IEVADS

Objekta "Teritorijas labiekārtojuma pārbūve Dārza ielā 3, 5/7, 9 un Baznīcas ielā 20, 20a, Liepājā" Darbu organizēšanas projekts (DOP) izstrādāts saskaņā ar Vispārīgo būvnoteikumu spēkā esošās redakcijas prasībām, LBN, Liepājas pilsētas saistošo noteikumu, "Ceļu specifikāciju 2019" un LVS paredzētajām prasībām.

Pēc "Vispārīgo būvnoteikumu" 1. pielikuma "Būvju iedalījums grupās atkarībā no būvniecības sarežģītības pakāpes un iespējamās ietekmes uz cilvēku dzīvību, veselību un vidi", laukumu izbūve atbilst I. grupai.

### DOP sastādīšanas mērķis:

1. Būvniecības laikā nodrošināt būves kvalitatīvu un racionālu izbūvi;
  2. Pēc iespējas samazināt iedzīvotāju neērtības un glābšanas dienestu piekļuves ierobežojumus būvdarbu izpildes gaitā;
  3. Novērst esošo komunikāciju bojājumus būvdarbu izpildes laikā;
  4. Darba aizsardzības un drošības pasākumu nodrošinājums būves celtniecības darbu veikšanas laikā.
- Izstrādātais DOP ir pamats, lai būvorganizācija pirms būvdarbu sākšanas izstrādātu "Darbu veikšanas projektu" saskaņā ar MK noteikumiem 253 "Atsevišķu inženierbūvju būvnoteikumi". Veicot būvdarbus jāievēro MK noteikumi Nr. 92 „Darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus” un MK noteikumu Nr. 500 "Vispārīgie būvnoteikumi" IX daļu.

### Objektā veicamo darbu raksturojums:

1. LKT tīklu būve un esošo inženierkomunikāciju aizsardzības pasākumu darbi;
2. Apgaismojuma pārbūve;
3. Laukumu segumu būve;
4. Satiksmes organizācijas līdzekļu būve;
5. Palīgēku būve;
6. Ārelpas labiekārtojuma elementu būve;
7. Apzaļumošana.

Būvniecības darbi sadalāmi 4 būvdarbu posmos.

## 2. BŪVDARBU ORGANIZĀCIJAS ĢENERĀLPLĀNS

Būvdarbus ieteicams sadalīt posmos. Ieteicamie būvdarbu posmi un to secība attēloti būvdarbu organizēšanas ģenerālplānā. Būvdarbu ģenerālplānā attēlots būvdarbu veikšanas virziens, katrā būvdarbu posmā. Būvdarbu posmu sadalījums un secība, kā arī darbu veikšanas virziens izstrādāts tā, lai objekta izbūves laikā kopumā pēc iespējas mazāk tiktu apgrūtināta teritorijas ekspluatācija. Katru nākošo posmu ieteicams uzsākt pēc iepriekšējā posma darbu pabeigšanas līdz tādai stadijai, ka ietves un laukumi ir ekspluatējamā stāvoklī. Tādi būvdarbu veidi kā - koku un krūmu nozāģēšana, apstādījumu

ierīkošana, soliņu un velonovietņu uzstādīšana, ceļa zīmju uzstādīšana, apgaismojuma pārbūve var tikt veikti pēc būvnieka ieskatiem un var nebūt saistīti ar būvdarbu posmu sadalījumu.

Ieteicamā galveno būvdarbu veikšanas secība:

1. Būvlaukuma sagatavošanas darbi, teritorijas sagatavošana pirms būvdarbu uzsākšanas;
2. Nocērtamo koku nozāģēšana;
3. Esošo komunikāciju aizsardzības pasākumi;
4. Projektēto inženierkomunikāciju izbūve;
5. Esošā seguma demontāža;
6. Apmalu izbūve;
7. Segas konstrukcijas izbūve;
8. Satiksmes organizācijas līdzekļu uzstādīšana;
9. Apzaļumošanas darbi.

Būvuzņēmējam visus darbu procesus, kas ir minēti šajā punktā (izstrādājot DVP) ir iespējams sadalīt vēl sīkāk, iespējams vairākus darbus veikt paralēli.

Būvuzņēmējs ir atbildīgs par objekta nodrošināšanu ar pietiekamu tehnikas un iekārtu daudzumu kvalitatīvai un drošai darbu veikšanai.

Organizējot būvlaukumu, jāparedz sekojoši pasākumi:

1. darbu veikšanas zonu norobežošana;
2. darbu veikšanā pielietojamo mehānismu kustības shēmas;
3. materiālu nokraušanas laukuma ierīkošana;
4. strādājošo sadzīves vajadzību nodrošināšana.

Projektējamā labiekārtojuma izbūvē pielietojamos būvmateriālus novietne paredzēta esošā labiekārtojuma robežās. Strādājošo vajadzībām paredzēt uztādīt biotualeti. Strādājošo un būvdarbu vadītāja darba telpas paredzētas mobīlas. Objektā jāizvieto mobīlā BIO tualete ar aprēķinu, lai attālums no jebkuras darba vietas līdz tualetei nepārsniegtu 70 m. Minimālais būvmateriālu novietnes un administratīvo un sadzīves telpu attālums no esošām dzīvojamām ēkām – 6 m.

Būvdarbu veikšanai nepieciešamo ūdeni paredzēts pievest ar autocisternām un uzglabāt būvmateriālu novietnē. Pagaidu elektroapgādi veikt no pārvietojamā elektroģeneratora.

Būvdarbu vietas norobežošanai paredzēts veikt sekojošus pasākumus:

1. Tranšeju norobežošanai izmantot sarkani balti sarkanu atstarojošu lenti. Izraktajām kanalizācijas akām vakarā, darbu beidzot, jāuzliek vāki, lai nodrošinātos pret nejaušu cilvēku iekrišanu tajās.
2. Pie izvietotajiem norobežojumiem uzstāda būvtāfeli ar Objekta nosaukumu, pasūtītāja un būvdarbu veicēja datiem, atbildīgā būvdarbu vadītāja datiem, būvatļaujas numuru un izsniegšanas

datumu. Pie viena izvieta arī brīdinājuma un aizlieguma zīmes saskaņā ar MK 2002.03.09 noteikumiem Nr. 400 "Darba aizsardzības prasības drošības zīmju lietošanā".

### **3. BŪVDARBU SAGATAVOŠANAS DARBI**

Visi būvdarbi veicami stingrā saskaņā ar izstrādāto būvprojektu un LR spēkā esošajiem Būvnormatīviem.

#### **3.1. Būvdarbu sagatavošana**

Izstrādātais DOP ir pamats, lai būvorganizācija pirms būvdarbu sākšanas izstrādātu "Darbu veikšanas projektu" saskaņā ar MK noteikumiem 253 "Atsevišķu inženierbūvju būvnoteikumi". "Darbu veikšanas projektā"(DVP) ir iekļaujams būvdarbu veikšanas laika grafiks un paredzētās būvdarbu veikšanas detalizēti tehnoloģiju apraksti. Uzsākot sagatavošanās darbus būvobjektā, būvuzņēmējs nozīmē atbildīgo darba aizsardzības speciālistu. Visas izmaiņas darbu organizācijā, esošo un uzbūvēto elementu mērījumu veikšanā un izvērtēšanā, kā arī informācijas un dokumentācijas apmaiņas jautājumi saskaņojami.

"Darbu veikšanas projektā" jāparedz nodrošināt visu montējamo konstrukciju un elementu vietējo un vispārējo noturību un stiprību, ievērot būvprojekta konstrukciju izvietojumu risinājumus, kā arī ievērot šajā projektā dotos norādījumus un objekta būvniecības veikšanas secību .

Būvniecības laikā jāvadās pēc šādiem principiem:

- Veicot būvdarbus izvēlēties esošām konstrukcijām saudzīgus darba elementus un ierīces (mašīnas un mehānismus);
- Ievērtēt būvdarbu apjomos būvgružu izvešanu uz būvuzņēmēja atkritumu poligonu ar min. attālumu līdz 10km.

Darbu veikšanas projekta izstrādē jāņem vērā Ministru kabineta noteikumi un spēkā esošās celtniecības normas. Visi celtniecības - montāžas darbi veicami saskaņā ar izstrādāto būvprojektu un Latvijas Būvnormatīvos noteikto būvdarbu veikšanas kārtību.

Darbu veikšanas projektā jāievērtē tas, ka būvdarbus paredzēts veikt blīvi apbūvētā daudzdzīvokļu dzīvojamo māju rajonā.

Ir nepieciešams pielāgoties Vides pārvaldības pasākumiem, kas vērsti uz atkritumu rašanās samazināšanu būvniecības vietā līdz minimumam.

Izejošie darba materiāli un normatīvie dokumenti:

- būvniecības ieceres dokumentācija;
- topogrāfiskais plāns;
- spēkā esošie būvnormatīvi.

### **3.2. Būvdarbu veikšanas dokumentācija**

Būvdarbu veikšanas laikā regulāri jāizpilda Vispārējo būvnoteikumuos norādītā dokumentācija. Veicot nākošos darba posmos aizsegtu inženiertīklu daļu būvi, pēc darbu pabeigšanas obligāti jāveic izbūvēto inženierkomunikāciju posmu ģeodēziskā uzmērīšana, jāizstrādā attiecīgo komunikāciju izpildshēmu un jāaizpilda nozīmīgo konstrukciju elementu un segto darbu pieņemšanas aktus. Darbu turpināšana bez minēto aktu noformēšanas aizliegta. Sastādītos aktus reģistrē būvdarbu žurnālā. Būvdarbu žurnālā reģistrē arī būvdarbu veikšanā iesaistīto ģenerāluzņēmēju un apakšuzņēmējus, to atbildīgos pārstāvjus, kā arī būvei piegādāto materiālu sertifikātus un citus materiālu kvalitāti apliecinošus dokumentus.

### **3.3. Ģeodēzisko darbu izpilde**

Inženierģeodēzisko darbu ietvaros jāveic atbalstpunkta izveide, no kura būvniecības laikā veikt ģeodēziskos uzmērījumus. Ģeodēziskos darbus būvlaukumā veikt saskaņā ar LBN 305-15 "Ģeodēziskie darbi būvniecībā".

Pirms būvdarbu uzsākšanas būvuzņēmējam esošās apbūves apstākļos jāiezīmē un jānorobežo bīstamās zonas, jānosprauž esošo pazemes komunikāciju asis, vai jāiezīmē to robežas, kā arī jānodrošina transportam un gājējiem drošu pārvietošanos un pieeju esošām būvē un infrastruktūras objektiem.

## **4. BŪVDARBU ORGANIZĀCIJA**

### **4.1. Būvdarbu organizācijas vispārējie noteikumi**

Pirms celtniecības priekšdarbu sākuma, būvlaukumā jāizpilda visi paredzētie organizatoriskie pasākumi, ievērojot MK noteikumus Nr. 92 „Darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus” un ievērojot esošās sanitārās normas. Darba aizsardzības pasākumi veicami atbilstoši šī objekta darba aizsardzības un ugunsdrošības plānam. Ja šajā darba aizsardzības un ugunsdrošības plānā kādā jomā nav noteiktas prasības, tad galvenais būvuzņēmējs darbus organizē ievērojot LR „Darba aizsardzības likumu” un tā papildinājumu prasības:

-MK noteikumi Nr.660 „Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība”;

-MK noteikumi Nr. 92 „Darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus”;

-MK noteikumi Nr. 238 „Ugunsdrošības noteikumi”;

-Liepājas pilsētas domes saistošos noteikumus Nr.22 “

Saistošie noteikumi par koku ciršanu ārpus meža un apstādījumu aizsardzību Liepājas valstspilsētas pašvaldības teritorijā”.

#### **4.2. Būvdarbu veikšanas vietu norobežošana**

.Būvdarbu vietu aprīkot saskaņā ar LR MK noteikumiem Nr.421 "Noteikumi par darba vietu aprīkošanu uz ceļiem" prasībām.

Uzstādīt satiksmes organizācijas ceļa zīmes, kas norāda būvprojekta apbraucamos ceļus.

Lai izvairītos no cilvēku iekļūšanu bīstamajās zonās, tās jānorobežo ar aizsargnožogojumiem atbilstoši LVS, kurš nosaka funkcionālas nozīmes nožogojumu ar aizsargājošām, drošības un brīdinājuma funkcijām, kā arī nožogojumu uzstādīšanu vietu un stiprinājumu veidus. Standartam jābūt pieejamam atbildīgajam būvdarbu vadītājam un jāatrodas objektā. Objekta nožogojuma veids jānorāda izstrādātajā darbu veikšanas projektā.

Būvobjektā esošo koku un krūmu pasargāšanai no būvdarbu ietekmes uz to augtspēju ievērot Liepājas pilsētas domes Vides un veselības daļas izstrādātās "Vadlīnijas koku aizsardzībai būvobjektā".

#### **4.3. Materiālu piegāžu organizēšana būvlaukumam**

Būvmateriālu piegādi objektā organizēt saskaņā ar Darba veikšanas projekta sastāvā izstrādāto materiālu piegādes grafiku. Piegādātos materiālus novietnes vieta norādīta būvdarbu organizācijas ģenerālajā plānā.

Materiālu piegādi būvlaukumam ieteicams organizēt sekojoši:

1. būvmateriālu piegāde uz būvdarbu sagatavošanas laikā ierīkoto būvmateriālu novietni, kas ierīkota tā, lai tajā varētu izvietot būvdarbu veikšanas posma izbūvei nepieciešamos materiālus, kā arī veikt nepieciešamo būvmateriālu apstrādi un uzglabāt demontētos, atkārtotai izmantošanai paredzētos būvmateriālus pirms to iebūvēšanas;

2. būvmateriālu piegāde no nokraušanas vietas uz to iestrādāšanas vietu.

Būvmateriālus no nokrautnes uz to iestrādāšanas vietu piegādāt ar aprēķinu, lai tos varētu iestrādāt konkrētās darba dienas laikā. Iestrādes vietā piegādātos būvmateriālus nokraut tā, lai tie būtu ērti sasniedzami, netraucētu transporta un gājēju pārvietošanos.

Materiālu novietnes ierīkošanas vietas un apmērus nosaka saskaņojot ar pasūtītāju.

#### **4.4. Būvdarbi**

Pirms būvdarbu uzsākšanas jāsaņem rakšanas darbu atļauja, ievērojot spēkā esošo rakšanas darbu veikšanas atļaujas saņemšanas kārtību.

Jāievēro sekojoša rakšanas darbu kārtība:

1. Darbu vadītājam vai viņa aizvietotājam darbu izpildes laikā jāuzturas objektā.

Objektā jābūt rakšanas atļaujai un ar to saistītai dokumentācijai.

2. Pirms darbu uzsākšanas būvuzņēmējam, lai novērstu esošo inženierkomunikāciju bojāšanu, jāveic komunikāciju atsegšana – šurfēšana un jāauzicina komunikāciju īpašnieki vai to pilnvarotās personas. Kopā ar viņiem jākonstatē inženierkomunikāciju izvietojums un pasākumi to saglabāšanai.

3. Rakšanas darbu atļaujas noteiktajā laikā un darba vietā par transporta kustību un gājēju drošību atbild izpildītājs, nodrošinot drošu gājēju un transporta kustību..

Veicot rakšanas darbus, jāievēro šādi noteikumi:

1. tranšejas un būvbedres ietvēs un laukumos jāaizber ar drenējošu smilti slāņos līdz 0,2 m biezumā, noblietējot. Smiltis blīvumam jābūt ne mazākam par 0,95 no dabīgā blīvuma;
2. ūdeni no būvbedrēm, tranšejām un inženierkomunikāciju akām var ievadīt gūlijās ar noteikumu, ja izpildītājs ierīko nostādinātāju smiltis un citu piemaisījumu atdalīšanai;
3. aizbērtā tranšēja līdz brauktuvi un ietvi segumu atjaunošanas jāuztur stāvoklī, kas nodrošina transporta un gājēju kustības drošību;
4. aizbērtā tranšēja nododama ar aktu tā uzņēmuma pārstāvim, kas veiks seguma atjaunošanu, aktā jānorāda aizbērtās grunts veids, tās blīvums, seguma pamatnes konstruktīvo kārtu materiāls un biezums. Pēc aizbērtās tranšejas nodošanas par tās stāvokli un kustības drošību atbild izpildītājs;
5. pēc tranšejas un būvbedru aizbēršanas liekā grunts un būvmateriāli jānovāc 24 stundu laikā;
6. aizliegts sagatavot betonu vai javu tieši uz brauktuves vai zāliena;
7. aizliegts apbērt ar zemi virszemes komunikācijas, to atrašanās zīmes, aku vākus, gūlijas un kokus;
8. saglabāt un nodrošināt pret bojājumiem esošos ģeodēzijas atbalsta punktus;
9. aizliegts transportlīdzekļiem un citai tehnikai piegružot ielas, izbraucot no rakšanas darbu vietas.

Garantijas laikā atjaunotās rakšanas vietas iesēduma gadījumā 48 stundu laikā izpildītājam ir jānovērš defekti pēc paziņojuma saņemšanas par defekta konstatēšanu;

Veicot rakšanas darbus, jāievēro darba aizsardzības, ugunsdrošības prasības, vides aizsardzības un citos normatīvajos aktos noteiktās prasības.

Bīstamās vietās tranšejas jānorobežo tā, lai tajās nevarētu iekrist cilvēki, kuriem ir jāpārvietojas pa izraktās ietves posmu. Izraktās brauktuves posma galos jāuzstāda brīdinošus uzrakstus, naktī arī brīdinošus gaismas signālus, ja teritorijas apgaismojums būs nepietiekams. **Būvuzņēmējam jānodrošina teritorijā esošo māju iedzīvotāju drošu iekļūšanu/ izklūšanu viņu mājās, izbūvējot tiltiņus vai laipas ar margām un izveidojot vismaz 60 cm platus gājēju celiņus.**

Izrakto dažādu tipu grunti jānober atsevišķi un nesajaucot, piemēram, ceļu segumu materiālus, augsni, smiltis utt. Noberot grunti jāuzmanās, lai nepārslogotu tranšejas malas.

#### **4.5. Būvdarbu kvalitātes kontrole**

Saskaņā ar Vispārīgajiem būvnoteikumiem, par būvdarbu kvalitāti ir atbildīgs būvuzņēmējs. Būvdarbu kvalitāte nedrīkst būt zemāka par spēkā esošajos būvnormatīvos noteikto, kā arī Liepājas saistošajos noteikumos prasīto.

Būvdarbu kvalitātes kontrole sevī ietver :

1. būvdarbu veikšanas dokumentācijas, piegādāto materiālu, izstrādājumu un konstrukciju, ierīču un mehānismu iekārtu sākotnējo kontroli;

2. atsevišķu darba operāciju vai darba procesa tehnoloģisko kontroli;

3. pabeigtā (nododamā) darba veida vai būvdarbu cikla noslēguma kontroli.

Pabeigtos nozīmīgo konstrukciju elementus un segtos darbus pieņem ar pieņemšanas aktu (skat. Vispārīgos būvnoteikumus). Nav pieļaujama sekojošo veicamo darbu uzsākšana, ja pasūtītāja un būvuzņēmēja pārstāvji nav sastādījuši un darbu veikšanas vietā parakstījuši iepriekšējo segto darbu pieņemšanas aktu.

Ja būvdarbu veikšanas laikā veidojas pārtraukums, kura laikā iespējami ar aktu pieņemto segto aktu bojājumi, pirms darbu atsākšanas veicama atkārtota iepriekš veikto segto darbu kvalitātes pārbaude un sastādāms attiecīgs akts.

Pasūtītājs saskaņā ar Būvniecības likumu un LBN būvdarbu kvalitātes kontrolei pieaicina būvuzraugu un iesniedz būvvaldē būvuzrauga saistību rakstu.

Būvniecības valsts kontroli veic valsts būvinspekcija atbilstoši Būvniecības likumam.

**4.6. Vides aizsardzības prasības būvdarbu laikā**

1. būvniecības darbus veikt atbilstoši spēkā esošajiem būvnormatīviem;

2. būvniecības darbu laikā nodrošināt apkārtējās vides un virszemes ūdensobjektu aizsardzību no piesārņošanas ar būvmateriālu atkritumiem un naftas produktiem no celtniecības tehnikas;

3. būvniecības darbu laikā ievērot "Aizsargjoslu likuma" prasības;

4. būvniecības darbu laikā radušos sadzīves un bīstamos atkritumus savākt īpaši tam paredzētās vietās un apsaimniekošanu veikt atbilstoši "Atkritumu apsaimniekošanas likuma" prasībām, atkritumus nodot apsaimniekotājiem, kuri ir saņēmuši attiecīgo atkritumu veidu apsaimniekošanas atļaujas;

5. aizliegts sajaukt būvniecības laikā radušos sadzīves un bīstamos atkritumus atbilstoši "Atkritumu apsaimniekošanas likuma" prasībām.

6. Būvdarbus esošo koku un krūmu sakņu zonās veikt ievērojot Liepājas pilsētas domes saistošos noteikumus Nr.22 " Saistošie noteikumi par koku ciršanu ārpus meža un apstādījumu aizsardzību Liepājas valstspilsētas pašvaldības teritorijā". un Liepājas pilsētas domes Vides un veselības daļas izstrādātās "Vadlīnijas koku aizsardzībai būvobjektā".

Pirms būvdarbu uzsākšanas nepieciešams veikt pasākumus esošo koku stumbru pasargāšanai no iespējamiem bojājumiem. Būvdarbus koku sakņu zonā veikt saudzīgi, nepielietojot traumējošus mehānismus. Būvdarbu veikšanai traucējošo koku zaru apzāģēšanai pieaicināt diplomētu kokkopi. Koku un krūmu vainagu apzāģēšanu veikt pirms būvdarbu uzsākšanas, un pēc būvdarbu pabeigšanas.

#### 4.7. Darba aizsardzības galvenās prasības

Visi būvdarbi izpildāmi saskaņā ar drošības tehnikas noteikumu un instrukciju prasībām skat. 2. pielikumu. Saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 500, „Vispārīgie būvnoteikumi”, p. 120.3. būvdarbiem jāparedz būvuzraudzība atbilstoši būvuzraudzības likumam. Īpaša uzmanība pievēršama šādu prasību izpildei:

1. izstrādāt „Darbu veikšanas projektu”;
2. ar pavēli norīkot personas, kuras atbild par drošību celtniecībā;
3. būvlaukumā bīstamās un transporta kustības vietās uzstādīt atbilstošus uzrakstus, plakātus, brīdinošas zīmes un signālus;
4. **visām būvdarbos izmantojamām pārvietošanās ierīcēm (kāpnes, sastatnes) un satveršanas ierīcēm (traversas, stropes) jābūt inventarizētām un izgatavotām pēc tipveida projektiem.**

#### 4.8. Ugunsdrošības aizsardzības pasākumi

5. Visi būvdarbi veicami saskaņā ar ugunsdrošības prasībām. Sevišķa uzmanība jāpievērš šādām prasībām:
6. objektā jāveic ugunsdrošības instruktāža un strādājošiem jāiemāca ugunsdrošības prasību minimums;
7. saskaņā ar normām būvlaukums jāapgādā ar uguns dzēšanām iekārtām (aparātiem);
8. būvlaukumā aizliegts kurināt uguns kuras;
9. būvlaukumā nedrīkst glabāt materiālus, kas satur viegli uzliesmojošus un degošus šķidrumus;
10. **būvobjekts obligāti jānodrošina ar sakaru iespējām.**

### 5. BŪVOBJEKTA NODOŠANA EKSPLUATĀCIJĀ

Izpildīto darbu pieņemšanu ekspluatācijā veic saskaņā ar MK noteikumu Nr.253 “Atsevišķu inženierbūvju būvnoteikumi” 9.daļas prasībām. Līdz būves pieņemšanai ekspluatācijā tās tehnisko gatavību un atbilstību akceptētam būvprojektam un Latvijas būvnormatīviem atbilstoši kompetencei pēc pasūtītāja rakstiska pieprasījuma pārbauda un 10 darbadienu laikā pēc iesnieguma iesniegšanas izsniedz atzinumu par būves gatavību ekspluatācijai visas institūcijas, kas piedalījušās būvniecības ieceres saskaņošanā.

Būves pieņemšanu ekspluatācijā ierosina pasūtītājs.

Pasūtītājs būvi uzrāda pieņemšanai komisijai. Būvi pieņem ekspluatācijā, ja tā ir uzbūvēta atbilstoši būvatļaujas nosacījumiem. Aktā par būves pieņemšanu ekspluatācijā iekļaujamā informācija un akta forma ir noteikta speciālajos būvnoteikumos.

Sastādīja:

D.Kreičmane

Z.Volgemute

## 1. PIELIKUMS

### DARBA AIZSARDZĪBĀ LIETOJAMĀS ZĪMES



4.1. degoša viela  
vai ugunsbīstama  
telpa



4.2. eksplozīva viela  
vai sprādzienbīstama  
telpa



4.3. toksiska viela



4.4. kodīga viela



4.5. radioaktīvā  
viela vai jonizējošs  
starojums



4.6. uzmanību,  
pacelta krava



4.7. iekšējais  
transports



4.8. bīstami,  
elektrība



4.9. vispārēja



4.10. lāzera stars



4.11. oksidējoša



4.12. nejonizējoša



4.13. spēcīgs  
magnētiskais lauks



4.14. uzmanību,  
šķēršļi



4.15. uzmanību,  
nelīdzens



4.16. bioloģiskais  
rīksts



4.17. zema  
temperatūra



4.18. kairinoša vai  
kairinoša viela\*



4.19. eksplozīva  
vide



4.20. sastatnes



4.21. uzmanību,  
pakāpiens



4.22. uzmanību,  
slidens



4.23. dziļš ūdens



4.24. zemējums



4.25. uzmanību,  
krietoši objekti



4.26. augsta  
temperatūra



4.27. uzmanību,  
karsta virsma



4.28. uzmanību,  
karsts tvaiks



6.1. jālieto  
aizsargbrilles



6.2. jālieto  
aizsargķivere



6.3. jālieto dzirdes  
aizsardzības līdzekļi



6.4. jālieto  
gāzmaska,  
respirators



6.5. jālieto  
darba apavi



6.6. jālieto  
aizsargcimdi



6.7. jālieto  
aizsargkostūms



6.8. jālieto sejas  
aizsardzības  
līdzekļi



6.9. jālieto  
aizsargjosta



6.10. jālieto  
respirators



6.11. jālieto  
antistatiski apavi



6.12. jālieto  
sejas maska



6.13. gājēju ceļš  
(maršruts)



6.14. vispārīgā  
rīkojuma zīme (lieto  
kopā ar citām zīmēm)



Ugunsdzēsības  
krāns



Ugunsdzēsības un  
glābšanas kāpnes



Ugunsdzēsības  
aparāts



Tālrunis  
ugunsdzēsības un  
glābšanas dienesta  
izsaukšanai



Virzieni uz ugunsdzēsības iekārtu un līdzekļu atrašanās vietu



2.1. nesmēkēt



2.2. smēķēšana un  
atklāta liesma  
aizliegta



2.3. gājēju kustība  
aizliegta



2.4. nedzēst ar  
ūdeni



2.5. nav dzerams



2.6. nepiederošām  
personām  
kustība aizliegta



2.7. iekšējā  
transporta  
kustība aizliegta



2.8. nepieskarties



## **2. PIELIKUMS**

### **DARBA DROŠĪBAS, DARBA UN VIDES AIZSARDZĪBAS INSTRUKCIJA PIELIETOJOT DARBA APRĪKOJUMU**

#### **I Vispārējās prasības**

1. Instrukcija nosaka prasības ierīcēm (mašīnām, mehānismiem), aparātiem, darbarīkiem un iekārtām, lai tos lietojot nepakļautu riskam darbinieku drošībai un veselībai.
2. Instrukcija attiecas uz jebkuru darbību ar darba aprīkojumu: iedarbināšana, apstādināšana, lietošana, pārvietošana u.t.t.

#### **II Prasības darba aprīkojumam**

11. Darba aprīkojums jāuzstāda, jāizvieto un jālieto tā, lai neradītu risku darbinieku drošībai un veselībai. Jāievēro visas darba aprīkojuma instrukciju un tehnisko dokumentāciju prasības.

12. Darba aprīkojuma vadības ierīcēm jābūt skaidri saredzamām un to nozīmei jābūt skaidri saprotamai. Tām jābūt izvietotām ārpus bīstamās zonas. Neparedzēta rīcība ar vadības ierīcēm nedrīkst radīt nekādu risku darbinieku drošībai un veselībai.

13. Bīstamajā zonā nedrīkst atrasties nepiederoši cilvēki. Ja to nav iespējams nodrošināt, tad darba aprīkojums jānodrošina ar skaņas vai gaismas signāliem, lai brīdinātu par tā iedarbināšanu.

14. Darba aprīkojuma vadības sistēmām jābūt drošām, lai nepieļautu kļūmes un traucējumus tā lietošanas laikā. Nedrīkst pieļaut nejaušu darba aprīkojuma iedarbināšanu.

15. Darba aprīkojumam jābūt drošai izslēgšanas ierīcei pilnīgai darba aprīkojuma apstādināšanai avārijas gadījumā.

16. Darba aprīkojumam, kurš ir bīstams gāzu, tvaiku, putekļu vai šķidrumu izdalīšanās dēļ, jābūt aprīkotam ar piemērotām uztvērējierīcēm.

17. Darba aprīkojumu un tā daļas, ja tas paredzēts ekspluatācijas noteikumos, jānostiprina, lai neapdraudētu darbinieku drošību un veselību.

18. Darba aprīkojuma kustīgās un rotējošās daļas jānorobežo ar aizsargierīcēm. Tām jāatbilst šādām prasībām:

- ir stabilas, nav viegli noņemamas vai padarāmas neefektīvas;
- pašas nerada papildu bīstamību;
- neierobežo redzamību darba aprīkojuma darbības zonā;

- netraucē veikt darba aprīkojuma remontu un tehnisko apkopi.

19. Darba vai tehniskās apkopes zonai darba aprīkojumā vai ap to jābūt pietiekoši apgaismotai.

20. Ja iespējama darba aprīkojuma daļu salūšana gabalos, kas var radīt risku darbinieku drošībai vai veselībai, tam jāuzstāda speciālas aizsargierīces (režģi, sieti).

21. Darba aprīkojuma daļām, kuras darba procesā var sakarst vai atdzist līdz temperatūrai, kas rada risku darbinieku drošībai vai veselībai, jābūt norobežotām vai izolētām.

22. Darba aprīkojumam jābūt atbilstoši marķētam un apzīmētam ar brīdinājuma uzrakstiem un brīdinājuma zīmēm.

23. Darba aprīkojuma tehnisko apkopi un remontu drīkst veikt tikai tad, kad aprīkojums ir atvienots no enerģijas avota. Par aprīkojuma remontu un tehnisko apkopi jāizdara ieraksts tehnisko apkopju reģistrācijas žurnālā.

24. Konkrēto darba aprīkojumu drīkst izmantot tikai tam paredzētajam darbam un piemērotos apstākļos.

25. Elektroenerģijas padeves ieslēgšanas un izslēgšanas iekārtai jābūt labi redzamai un viegli pieejamai. Darba aprīkojuma atslēgšana un atkārtota pievienošana enerģijas avotam nedrīkst radīt risku darbinieku drošībai un veselībai.

26. Piekļūšanai darba aprīkojumam jābūt drošai. Tam jābūt ugunsdrošam un nodrošinātam pret pārkaršanu, kā arī nodrošinātam pret risku, kas var rasties izdalot apkārtējā vidē gāzes, šķidrumus, tvaikus, putekļus vai citas vielas.

27. Darbiniekiem nedrīkst būt tiešas saskares ar tām darba aprīkojuma daļām, kuras var radīt elektriskas dabas risku.

28. Darba aprīkojums, kurā var iespert zibens, jāaizsargā pret tā iedarbību iezemējot vai ar citām aizsargierīcēm.

### **III Atbildība**

Par šīs instrukcijas neievērošanu darbinieki tiek saukti pie atbildības saskaņā ar darba kārtības noteikumiem un pastāvošo likumdošanu.

### 3. PIELIKUMS

#### DARBA AIZSARDZĪBAS PLĀNS

Darba aizsardzības plāns nosaka kārtību būvobjektā, un tā mērķis ir nodrošināt būvniecības procesā iesaistīto darbuzņēmēju darba drošības un veselības aizsardzības pasākumus.

Darba aizsardzības plānā noteikto pasākumu uzdevums ir novērst būvdarbos iesaistīto personu nelaimes gadījumus un negadījumus, kas saistīti ar drošības un veselības apdraudējumu, kas iespējas var rasties būvdarbu laikā.

Darba aizsardzības plāns sagatavots atbilstoši būvprojektam, un ir neatņemama darbu organizēšanas/veikšanas procesu sastāvdaļa.

Lai nodrošinātu efektīvu būvdarbu izpildi un sasniegtu Darba aizsardzības plānā noteikto pasākumu mērķi un uzdevumus, ir noteikti darbu organizācijas pamatprocesi, t.sk. būvprojektā iesaistīto personu (projekta vadītājs; atbildīgais būvdarbu vadītājs; būvlaukuma vadītājs; būvprojekta darba aizsardzības koordinators; darbuzņēmēja darba aizsardzības speciālists; darbuzņēmēju atbildīgās personas par darba aizsardzību objektā u.c.) atbildība un pienākumi darba aizsardzības jautājumos. Būvprojektā iesaistītās personām jānodrošina darba aizsardzības prasību izpilde.

#### **Ugunsdrošības pasākumi būvlaukumā un citi darba vides risku aspekti, darba aizsardzības pasākumu apraksts, veicot Būvdarbus**

##### **Ugunsdrošība**

Par ugunsdrošības pasākumu organizēšanu un izpildi būvdarbu laikā kopumā atbildīgs būvlaukuma vadītājs.

Atbilstoši Latvijas Republikā spēkā esošo ugunsdrošības normatīvo dokumentu prasībām, galvenais būvuzņēmējs nodrošinās būvobjektu ar ugunsdzēsības inventāru, t.sk. ugunsdzēsības aparātiem.

Ugunsdzēsības inventāra atrašanās vietas jānorāda "Darba aizsardzības plānā" grafiskajā plānā, kuru pirms būvdarbu uzsākšanas izstrādā būvuzņēmējs.

Katram darbuzņēmējam, veicot būvdarbus, jānodrošina ugunsdrošības prasību ievērošanu, t.sk. nodarbināto apmācību ugunsdrošības jautājumos, darbavietu, t.sk. transportlīdzekļu nodrošināšanu ar ugunsdzēsības inventāru.

Ugunsbīstamo darbu veikšanai, darbuzņēmējam jānoformē ugunsbīstamo darbu veikšanas atļauju, kas jāsaņem ar būvlaukuma vadītāju.

Galvenais būvuzņēmējs būvobjekta teritorijā norāda atbilstošas smēķēšanas vietas. Lai nodrošinātu efektīvu rīcību ārkārtas situācijās, t.sk. ugunsgrēka gadījumā. Galvenais būvuzņēmējs būvobjektā nodrošina piebraukšanas iespējas glābšanas transportam.

## **Elektrodrošība**

Par elektrodrošības pasākumu organizēšanu un izpildi būvdarbu laikā kopumā atbildīgs Galvenais būvuzņēmējs.

Galvenais būvuzņēmējs organizē un nodrošina iespējas darbuzņēmējiem pieslēgties elektrotīklam, atbilstoši būvdarbiem nepieciešamajai elektroenerģijas jaudai. Pieslēgšanās vieta elektrotīklam jānorāda "Darba aizsardzības plānā" grafiskajā plānā.

Darbuzņēmējam pieslēgšanās elektrotīklam būs jāaskaņo ar Galveno būvuzņēmēju. Veicot ar elektroiekārtām/elektroinstalācijām saistītos būvdarbus, būs jāievēro vispārīgās elektrodrošības prasības. Katrs darbuzņēmējs, veicot būvdarbus, nodrošinās elektrodrošības prasību ievērošanu, t.sk. nodarbināto apmācību elektrodrošības jautājumos. Darbuzņēmējs atbildīgs par atbilstošu/drošu elektroiekārtu izmantošanu, veicot būvdarbus.

## **Rīcība ārkārtas situācijās**

Būvdarbu laikā jānosaka iespējamās ārkārtas situācijas, ar mērķi nodrošināt efektīvu rīcību, t.sk. iesaistīto darbuzņēmēju rīcības augstu efektivitāti un darbības koordinēšanu, lai glābtu cilvēku dzīvības un pasargātu veselību, kā arī nenodarītu kaitējumu videi.

Galvenais būvuzņēmējam jānodrošina būvobjektā kontaktinformāciju ziņošanai ārkārtas situācijās.

## **Pirmā palīdzība**

Galvenajam būvuzņēmējam būvlaukumā jāiekārto vieta pirmās palīdzības sniegšanai, nodrošinot to ar pirmās palīdzības līdzekļiem.

Pirmās palīdzības sniegšanas vieta jānorāda "Darba aizsardzības plānā" grafiskajā plānā.

## **Uzvedība būvlaukumā**

Darbinieku uzvedība būvlaukumā noteikta Būvlaukuma iekšējās kārtības noteikumos.

Katrs darbuzņēmējs atbildīgs par būvobjektam saistošo prasību ievērošanu un pastāvīgu izpildes kontroli.

## **Personāla apmācība**

Darbuzņēmējam jānodrošina nodarbināto apmācību darba aizsardzības jautājumos, t.sk.:

- darba aizsardzības instruktāža darba vietā, t.sk. darba vides riska faktori un nepieciešamie aizsardzības pasākumi veicot darbu;
- apmācība darbā ar konkrēto darba aprīkojumu, t.sk. bīstamajām iekārtām;
- rīcība ārkārtas situācijās, t.sk. pirmās palīdzības sniegšana;
- ugunsdrošība;

- elektrodrošība u.c.

### **Individuālie aizsardzības līdzekļi**

Ieejot būvlaukuma teritorijā, darbu veicējiem vai būvobjekta apmeklētājiem jālieto sekojošie individuālie aizsardzības līdzekļi:

- Aizsargķivere;
- Darba apģērbs atbilstoši sezonai;
- Darba apavi;
- Darba apģērbā iestrādāti augstas redzamības elementi.

Darbuzņēmējam, papildus individuālās aizsardzības līdzekļu minimumam, atbilstoši veicamajiem darbiem un tajos pastāvošajam riskam, nodarbinātie jānodrošina ar nepieciešamajiem individuālās aizsardzības līdzekļiem.

### **DARBA AIZSARDZĪBAS PASĀKUMI**

Lai būvdarbu laikā nodrošinātu darbuzņēmēju drošības un veselības, jāīsteno konkrēti pasākumi, kas novērstu un/vai mazinātu iespējamo risku un apdraudējumu.

Darbuzņēmējs ir atbildīgs par veicamo būvdarbu riska novērtējumu un nepieciešamo darba aizsardzības pasākumu noteikšanu atbilstoši Latvijas Republikā spēkā esošo darba aizsardzības normatīvo dokumentu prasībām.

Pirms būvdarbu uzsākšanas, darbuzņēmējs izstrādā darba vides riska novērtējumu veicamajiem darbiem un nosaka pasākumus, kas būvdarbu laikā novērstu vai mazinātu apdraudējumu drošībai un veselībai.

Būvlaukuma vadītājam un darba aizsardzības koordinātoram būs tiesības pieprasīt darbuzņēmēja darba vides riska novērtējuma pārskatu par būvobjektā veicamajiem darbiem.

Īstenojot darba vides iekšējo uzraudzību, darbuzņēmējam tiks veikta regulāra darba vides apsekošana, kontrolējot darba vides riskus un noteiktos aizsardzības pasākumus, nepieciešamības gadījumā, nosakot korektīvos aizsardzības pasākumus apdraudējuma novēršanai vai mazināšanai.

Nepieciešamības gadījumā, darbuzņēmējam būs jāsaņem ar būvlaukuma vadītāju un darba aizsardzības koordinātoru plānotie drošības pasākumi.

Darba aizsardzības koordinātors veiks regulāras būvobjekta apsekošanas, kontrolējot noteikto pasākumu izpildi, nepieciešamības gadījumā, informējot par konstatētajām neatbilstībām būvlaukuma vadītāju un darbuzņēmējus.

## **Pasākumi, kas novērstu/mazinātu apdraudējumu drošībai, veselībai**

### **Ugunsdzēsības līdzekļu izvietojšanas un izmantošanas noteikumi**

Ugunsdzēsības aparātus novietot redzamās vietās izeju tuvumā - vietās, kur ugunsgrēka izcelšanās visvairāk iespējama.

Rokas ugunsdzēsības aparātus izvietot ne augstāk kā 1,5 m no grīdas, skaitot no ugunsdzēsāmā aparāta apakšmalas, vai ievieto ugunsdzēsības skapjos, vai stendos.

Lai ugunsdzēsības inventāru nepieciešamības gadījumā varētu ātri sameklēt, novietot norādošās drošības zīmes redzamās vietās.

Par ugunsdzēsības līdzekļu uzturēšanu atbilstoši to ekspluatācijas noteikumiem, derīguma termiņu ievērošanu un pareizu uzglabāšanu atbildēs ar rīkojumu norīkotās atbildīgās amatpersonas par ugunsdrošību.

### **Rīcības plāns ugunsgrēka izcelšanās gadījumā**

Katram, kurš atklājis ugunsgrēka izcelšanos, nepieciešams:

- nekavējoties paziņot par to ugunsdzēsības dienestam, pa tālruni 112, norādot precīzu nelaimes izcelšanās adresi un raksturu, nosaucot savu uzvārdu un tālruņa numuru;

- veikt nepieciešamos pasākumus, lai evakuētu cilvēkus, materiālās vērtības, un dzēst ugunsgrēku ar esošiem līdzekļiem.

- nekavējoties izslēgt visas elektroiekārtas un jāpamet darba vietas.

- darbiniekiem evakuēties uz tuvākajām telpas durvīm vai vārtiem, lai iespējami ātri pamestu degošās telpas.

Atbildīgajiem par ugunsdrošību jāuzņemas, savu rīcību savstarpēji saskaņojot, glābšanas un dzēšanas darbu vadību līdz ugunsdzēsēju ierašanās brīdim, tādēļ nepieciešams:

- pārbaudīt, vai ir izsaukts ugunsdzēsības dienests, nepieciešamības gadījumā atkārtot precizētu izsaukumu pa tālruni **112**, līdztekus izsaucot arī citus nepieciešamos avārijas dienestus (ja ne citādi, tad zvanīt policijai - **02**);

- organizēt cilvēku evakuāciju no ugunsgrēka zonas, nodrošināt materiālo vērtību aizsardzību un evakuāciju;

- atslēgt pilnīgi vai pārslēgt uz avārijas režīmu elektroiekārtas un aparatūru;

- norīkot personālu ugunsdzēsības dienesta sagaidīšanai, lai norādītu īsāko ceļu līdz ugunsnelaimes vietai un tuvākos iespējamus ūdens avotus.

Visiem darbiniekiem ugunsgrēka dzēšanas laikā nepieciešams:

- konsultēt UDV par objekta specifiku, iespējamiem bīstamajiem faktoriem;

- nodot UDV rīcībā visus savus darbiniekus (vai arī tik daudz, cik nepieciešams darbiem, kas saistīti ar ugunsgrēka dzēšanu, cilvēku un materiālo vērtību evakuēšanu);

iespēju robežās organizēt transporta un citus tehniskos līdzekļus, kas varētu veicināt ugunsgrēka un tā seku likvidāciju.

-ievērojot drošības tehnikas prasības, obligāti izpildīt tās amatpersonas rīkojumus, kas vada glābšanas darbus līdz brīdim, kad ierodas ugunsdzēsēji, kā arī UDV un ierindas ugunsdzēsēju norādījumus;

-piedalīties cilvēku evakuācijā no ugunsgrēka zonas;

-rīkoties tā, lai novērstu lielu materiālo zaudējumu rašanos, izmantot visus iespējamus ugunsgrēka dzēšanas līdzekļus;

-ugunsgrēka laikā, ievērot visus drošības noteikumus.

### **Darbs ar ķīmiskām vielām/produktiem**

Veicot būvdarbus, kuru laikā iespējama saskare (ieelpojot, caur ādu) ar ķīmiskām vielām/produktiem tiks ievērotas vispārīgās drošības prasības, kas novērstu drošības, veselības, t.sk. nosakot ķīmisko vielu iedarbības risku un nepieciešamos drošības pasākumus.

Veicot darbu un uzglabājot ķīmiskos produktus būvobjektā, darbuzņēmējam būs jāievēro noteiktās - atkritumu un pārpalikumu apsaimniekošanas nosacījumi.

Darbuzņēmējs apzinās darbā izmantojamos ķīmiskos produktus, nepieciešamības gadījumā, iesniedzot galvenajam būvuzņēmējam ķīmisko produktu sarakstu.

Darbuzņēmējam jānodrošina ķīmisko produktu drošības datu lapu pieejamība būvobjektā un pēc pieprasījuma iesniedz tās galvenajam būvuzņēmējam.

Darbuzņēmējs atbildīgs par darbinieku apmācību darbā ar ķīmiskiem produktiem, t.sk. rīcību ārkārtas situācijās.

### **Putekļi**

Putekļi būvobjekta teritorijā var rasties no zemes klājuma vėjainā laikā, kā arī, veicot zemes darbus, t.sk. veicot rakšanas darbus. Nepieciešamības gadījumā, sausā un vėjainā laikā ir paredzama zemes klājuma laistīšana ar ūdeni.

Putekļi darba vidē var rasties, veicot atsevišķus būvniecības darbus, piemēram, griežot, slīpējot, zāģējot, metinot u.tml.

Veicot darbu un pēc darba beigām, darbuzņēmējs atbildīgs par radīto putekļu savākšanu.

Darbuzņēmējs ir atbildīgs par riska mazināšanas pasākumiem, nepieciešamības gadījumā, t.sk. nodrošinot darbiniekus ar elpošanas aizsardzības līdzekļiem.

## **Krītošu un kustībā esošu priekšmetu risks**

### **Konstrukciju sabrukšana**

Konstrukciju sabrukšanas un gāšanās risks būvobjektā ir iespējams demontāžas un montāžas darbos.

Pirms demontāžas darbu veikšanas darbuuzņēmējam jāizstrādā demontāžas darbu plāns/uzdevums, kurā noteikti darbu organizācijas/veikšanas un drošības pasākumi, t.sk. nosacījumi pie vienlaicīgu darbu veikšanas, kuros iesaistīti vairāki darbuuzņēmēji. Demontāžas darbu plāns/uzdevums jāaskaņo ar būvlaukuma vadītāju.

Konstrukciju montāža tiks veikta atbilstoši tehniskā un darbu veikšanas projektu nosacījumiem.

Darbuuzņēmējs ir atbildīgs par darbinieku apmācību un nodrošināšanu ar nepieciešamajiem resursiem, lai pēc iespējas samazinātu drošības un veselības apdraudējumu.

## **Krītoši priekšmeti**

Būvobjektā var tikt veikti darbi, kuru laikā iespējams krītošu priekšmetu (būvmateriāli, instrumenti u.tml.) risks. Darbuuzņēmējam veiks visus iespējamus drošības pasākumus, lai novērstu apdraudējumu drošībai un veselībai.

Plānojot darbus, vairākos līmeņos, darbuuzņēmējam darbi un nepieciešamie drošības pasākumi (t.sk. bīstamās zonas norobežošana) saskaņojot ar būvlaukuma vadītāju un darba aizsardzības koordinatoru.

Darbuuzņēmējam jānovērš priekšmetu krišana, tos atbilstoši nostiprinot.

Lai novērstu konstrukciju krišanu transportēšanas laikā, tām jābūt izvietotām un nostiprinātām saskaņā ar tehniskajiem iekraušanas noteikumiem un attiecīgās kravas stiprinājuma noteikumiem.

## **Kravu nostiprināšana un pārvietošana**

Veicot kravu nostiprināšanu un pārvietošanu ar autokrānu, tiks ievēroti pasākumi, kas novērstu pārvietojamās kravas vai kravas celtna krišanu un/vai nekontrolētas kustības, kā rezultātā tiek apdraudēta apkārtējo drošība un manta.

Galvenais būvuzņēmējs noteiks autokrāna pārvietošanās ceļus un darba zonas būvlaukuma teritorijā.

Galvenais būvuzņēmējs, atbilstoši paredzamajiem darbiem, izvērtēs autokrāna tehniskās prasības, t.sk. nepieciešamo celtpēju un kravas celšanas darbības zonu.

Darbuuzņēmējs, kurš veiks darbus ar autokrāna, ievēros spēkā esošo normatīvo dokumentu prasības, t.sk. prasības par kompetenci, tehnisko pārbaužu un apkopi veikšanu, kā arī nepieciešamās dokumentācijas pieejamību un uzturēšanu.

Darbuuzņēmējam, kurš veiks kravas nostiprināšanu un pārvietošanu ar autokrānu, jānodrošina nepieciešamās darbinieku apmācības.

Veicot stropēšanu, būs jāievēro vispārīgās drošības prasības, t.sk. par:

- atbilstošu stropju izmantošanu;
- drošu kravas nostiprināšanu;
- kravas novietošanu;

- savstarpējo sazināšanos, t.i., signālu izmantošanu starp personu, kas vada pacelšanu, un celtna vadītāju;

- darba organizēšanu, t.sk. teritorijas norobežošanu u.tml.

Būvobjektā tiks nodrošināts stropju un cita kravu satveršanas/nostiprināšanas aprīkojuma atbilstību normatīvo dokumentu prasībām, t.sk. par:

- ražotāja dokumentāciju (atbilstības sertifikāts u.tml.);
- marķējumu (CE, celtspēja u.tml.);
- pārbaudēm u.c.

Būvlaukuma vadītājam un darba aizsardzības koordinatore būs tiesības pieprasīt no darbuzņēmēja iepriekšminēto informāciju, nepieciešamības gadījumā, apturēt darbus, ja informācija vai nepieciešamie apliecinājumi (piemēram, par tehniskajām pārbaudēm) nav pieejami.

### **Paslīdēšanas, aizķeršanās un pakļupšanas risks**

Būvlaukuma teritorijas specifika (nelīdzens zemes klājums ar padziļinājumiem u.tml.) nosaka atbilstošu pārvietošanās ceļu norādīšanu un pastāvīgas kārtības uzturēšanu.

Darbuzņēmējam būs jāievēro drošības norādes. Pārvietojoties teritorijā, tiks ņemts vērā, ka situācija būvdarbu laikā pastāvīgi var mainīties.

### **Darbs ar darba aprīkojumu**

Veicot darbu ar darba aprīkojumu (darba instrumentiem, iekārtām, būvtehniku u.tml.), pastāv augsts mehāniskais (t.sk. kustībā esošas detaļas) un fizikālais risks (troksnis, vibrācija u.tml.), kas var radīt kaitējumu drošībai un veselībai.

Veicot darbu ar darba aprīkojumu, darbinieki tiks atbilstoši apmācīti/instruēti. Īpaša uzmanība tiks pievērsta, t.s. darba aprīkojumam, kas var radīt paaugstinātu risku nodarbinātā drošībai un/vai veselībai, t.sk. bīstamajām iekārtām, kuru statusu nosaka Latvijas Republikā spēkā esošie normatīvie dokumenti. Nepieļaus veikt darbu ar bojātu un/vai tehniski neapsekotu darba aprīkojumu.

Veicot darbu ar aprīkojumu, t.sk. tiks noteiktas un norobežotas bīstamās zonas, kurās pārvietošanās un jebkāda veida darbība būs aizliegta.

Darbuzņēmējam pastāvīgi jānodrošina pasākumi, kas novērstu sadursmes, zemes nogruvumu un krišanas dziļumā risku.

### **Krišana no augstuma vai dziļumā**

Lai nodrošinātu aizsardzību pret kritieniem no augstuma vai dziļumā, kā rezultātā ir iespējams gūt traumas ar smagām un letālām sekām, darbi augstumā tiek klasificēti kā paaugstinātas bīstamības darbi.

^^

Darbi augstumā ir visa veida darbi, kuri tiek veikti virs 1,5m no grunts vai pārseguma, kas nav aprīkots ar drošības norobežojumu.

Veicot darbus augstumā, darbuzņēmējam būs jāievēro vispārīgās darba aizsardzības prasības:

- jāveic darbinieku instruēšana/apmācība darba aizsardzībā, atbilstoši paredzamajiem darbiem;
- jāpārlicinās par izmantotā darba aprīkojuma, t.sk. sastatņu, darba platformu un kāpņu drošību un piemērotību veicamajam darbam;
- jāpārlicinās par aizsardzības līdzekļu (individuālo un kolektīvo) piemērotību un drošību.

### **Darbs no pārvietojamām kāpnēm**

Veicot darbu no pārvietojamām kāpnēm, būs jāievēro vispārīgās darba aizsardzības prasības, t.sk. darbiniekiem jābūt apmācītiem.

Būvlaukumā izmantojamām kāpnēm būs jāatbilst drošības prasībām, t.sk. tehniskajā kārtībā. Darbus no kāpnēm tiks plānoti īslaicīgiem darbiem. Nepieļaus izmantot kāpnes kā darba platformas.

### **Būvdarbu ģenerālpārskats**

Ģenerālpārskatā – lapā DOP-2 "Būvdarbu organizācijas ģenerālpārskats" norādītas visas nepieciešamās pagaidu būves un darba zonas, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu darbu organizāciju un darbus varētu veikt atbilstoši attiecīgo būvnormatīvu prasībām.

### **Drošības zīmes un informatīvās norādes**

Pie būvlaukuma jāizvieto informācija par būvdarbu veikšanu teritorijā.

Pie būvlaukuma teritorijas ieejas jāizvieto drošības zīmes un informatīvi uzraksti, kas informē par bīstamību, kāda pastāv vai var rasties, atrodoties būvlaukumā.

Galvenais būvuzņēmējs būvlaukuma teritorijā norādīs un norobežos bīstamās zonas, izvietojot teritorijā attiecīgus informatīvus uzrakstus un drošības zīmes.

Galvenais būvuzņēmējs atbildīgs par drošības zīmju izvietojumu uzturēšanu būvobjekta teritorijā.

Darbuzņēmējs būs atbildīgs par bīstamo zonu noteikšanu un norobežošanu savā darbavietā, nepieciešamības gadījumā uzstādot drošības zīmes un norādes.

### **Administratīvo, sadzīves un noliktavu telpu ierīkošana**

Būvlaukuma ofisa un biotualetes izvietojuma norādīta rasējumā "Būvdarbu organizācijas ģenerālpārskats".

### **Inženiertīklu aizsardzība**

Par iepļānotajiem Būvdarbiem Galvenais būvuzņēmējs paziņo inženiertīklu īpašniekam, visām inženiertīklu apkalpojošajām iestādēm ne vēlāk kā vienu nedēļu pirms šo Būvdarbu uzsākšanas Būvlaukumā, ja vien attiecīgā inženiertīklus apkalpojošā iestāde nav noteikusi savādāk. Galvenais būvuzņēmējs nosaka un nomarkē to inženiertīklu atrašanās vietas, kuras iespaido Būvdarbus. Inženiertīklu atvienošanu pirms Būvdarbu uzsākšanas Galvenais būvuzņēmējs saskaņo ar inženiertīklu īpašniekiem un pārliecinās, ka ir veikti visi nepieciešamie sagatavošanās Darbi.

Pirms Būvdarbu uzsākšanas Galvenais būvuzņēmējs pārbauda pastāvošo inženiertīklu stāvokli. Visu veidu Darbi, kurus veic uz pastāvošiem tīkliem vai kuri iespaido šos tīklus, ir saskaņā ar attiecīgās iestādes izdotiem noteikumiem.

Ja Būvdarbu veikšanas rezultātā rodas iepriekš neplānots inženiertīklu bojājums, nekavējoties Galvenais būvuzņēmējs projektu vadītājs ziņo par to Pasūtītājam un attiecīgā tīkla īpašniekam. Saskaņā ar attiecīgā tīkla īpašnieku, Galvenais būvuzņēmējs nekavējoties novērš visus bojājumus, atjauno aizsargpārklājumus, uzstāda marķēšanas lentes utt.

### **Blakus esošie īpašumi**

Galvenais būvuzņēmējs novērš savas darbības rezultātā radītos bojājumus blakus esošajiem īpašumiem.